

„ik aan niemand zal openbaren wat in die uitoefening als „geheim mij is toevertrouwd of te mijner kennis is gekomen, tenzij mijne verklaring als getuige in rechte gevorderd of ik anderszins tot het geven van mededeeling „door de wet verplicht worde. Zoo waarlijk helpe mij God „almachtig. (Dat belooft ik.)”

In dit ontwerp wordt het verschooningsrecht niet uitdrukkelijk genoemd, waaruit niet afgeleid mag worden, dat dit recht den accountant niet competeert.

Zooals uit de formuleering van den eed blijkt, heeft de accountant, indien zijn verklaring als getuige in rechte gevorderd wordt het *recht* tot spreken. Hieruit vloeit niet voort, dat hij ook den plicht tot spreken heeft.

De formuleering van den eed is ontleend aan hetgeen te dien aanzien aan den arts is voorgeschreven, wiens recht tot verschooning niemand zal betwisten. Dit geldt m.i. ongewijzigd ook voor den accountant.

In het ontwerp wet tot regeling van het accountantswezen 1928 (commissie Mr. *Byleveld*) wordt daarentegen het verschooningsrecht van den accountant uitdrukkelijk vermeld. Art 6 van dit ontwerp luidt:

„Den register-accountant is, behoudens het in de artt „20, 23, 33, 40, 63 en 66 omtrent de opheffing der geheimhouding bepaalde, verboden, aan een ander dan zijn „opdraachtgever mede te deelen, wat in de uitoefening van „zijn beroep als geheim hem is toevertrouwd of te zijner „kennis is gekomen, tenzij hij tot het geven van inlichtingen door de wet verplicht wordt of krachtens de wet „als getuige of deskundige onder eede wordt gehoord, on- „verminderd zijn recht om zich van het afleggen van getuigenis te verschoonen.”

De Memorie van Toelichting hierop zegt:

„Art. 6 legt den registeraccountant het verbod op om, „anders dan in bepaalde in het artikel genoemde gevallen, „aan derden mede te deelen, wat in de uitoefening van zijn „beroep als geheim hem is toevertrouwd of te zijner kennis is gekomen. De geheimhouding is een der pijlers, „waarop het accountantsberoep steunt, zoodat een nauwkeurige verbodsbepaling dienaangaande in een wet, welke dat beroep regelt, niet mag ontbreken. De register- „accountant, die het verbod overtreedt, staat, onverminderd de geldende regelen nopens strafrechtelijke aansprakelijkheid, bloot aan een der disciplinaire straffen. „in artikel 35 van het ontwerp genoemd.”

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk, dat het beroepsgeheim, zoowel als het verschooningsrecht van den accountant ook door de staatcommissie belast met het samenstellen van bedoeld wetsontwerp als een onmisbaar element beschouwd wordt voor een goede uitoefening van het accountantsberoep.

M. PIMENTEL

NADERE MEDEDEELINGEN OMTRENT DE NIEUWE WETTELIJKE REGELING DER ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE BANKEN IN ZWITSERLAND

In het artikel: „De accountant in de nieuwe Zwitserse Bankwet en de organisatie van het accountantswezen in Zwitserland” in het Nummer van April j.l. maakten wij op het eind melding van de „Vollziehungsverordnung” ¹⁾ voor de

nieuwe Bankwet en zeiden, dat deze verordening volgens ons verstrekte informatie, nadere bepalingen zou bevatten over de wijze, waarop de controle zou moeten worden uitgeoefend.

Wij zijn thans in de gelegenheid omtrent de desbetreffende voorschriften een en ander mede te deelen.

Tot uitoefening van de bij de bankwet voorgeschreven controle komen slechts als „Revisionsstellen” in aanmerking:

- „Revisionsverbände”, waarbij ten minste twaalf banken zijn aangesloten; deze „Verbände” moeten een bijzonder orgaan voor de controle van „Revisionsberichte” scheppen, waarin ten hoogste een vierde van de aangesloten banken mag vertegenwoordigd zijn. ²⁾
- „Treuhandgesellschaften”, die als N.V.’s, commanditaire N.V.’s (Kommanditaktiengesellschaften) of coöperaties (Genossenschaften) zijn opgericht en een gestort of gewaarborgd kapitaal van tenminste frs. 100.000.— bezitten.
- „Treuhandgesellschaften”, die als collectieve of commanditaire vennootschappen zijn opgericht, ten minste vier onbeperkt borgstaande firmanten hebben en een waarborgsom van ten minste frs. 100.000.— in contanten of in effecten storten; over de hoogte en den aard der cautie beslist de Bankencommissie. ³⁾

De „Revisionsstellen” moeten aantonen, dat zij een organisatie bezitten, geschikt voor „Bankrevisionen”, welke organisatie in het Vennootschapcontract, in Statuten of Reglementen moet zijn vastgelegd. De bestuurders (Mitglieder der Geschäftsführung) en de accountants (Revisoren), die bankcontroles moeten leiden, moeten over een grondige kennis der banktechniek en der bankcontrole beschikken en te goeder naam en faam bekend zijn.

„Revisionsverbände”, die vóór het van kracht worden der Bankwet werden opgericht, kunnen door de Bankencommissie „auf Zusehen hin” erkend worden, onder voorwaarde echter, dat zij voor een zaakkundige controle waarborg bieden.

Een „Treuhandgesellschaft” wordt tot de controle van een bank niet toegelaten, indien deze bank, door een lid van haar bestuur of door den president, vice-president of gedelegeerde van haar Raad van beheer (ihres für die Oberleitung, Aufsicht und Kontrolle verantwortlichen Organs) in een gelijksoortig orgaan bij de „Treuhandgesellschaft” vertegenwoordigd is. Over de toelating van buitenlandsche „Treuhandgesellschaften” zal de Bankencommissie bijzondere voorschriften geven. Zij is bevoegd de erkenning van zulke vennootschappen afhankelijk te maken van bijzondere voorwaarden, zooals van de oprichting van een filiaal in Zwitserland, van het stellen van een zekerheid of van het verleen van wederkeurigheid door den Staat, in welken de „Treuhandgesellschaft” haar wettelijk domicile of den zetel van haar hoofdbedrijf heeft.

De Bankencommissie houdt een register bij van de toegelaten „Revisionsstellen”, dat voor de banken ter beschikking wordt gehouden.

„Revisionsverbände” en „Treuhandgesellschaften”, die van de Bankencommissie de toelating (Anerkennung) als Revisionsstellen wenschen te verkrijgen, moeten, ten bewijze, dat zij aan de zooveel genoemde voorwaarden beantwoorden, bij hun „Anerkennungsgesuch” overleggen:

²⁾ zie over deze bepaling het slot van dit artikel.

³⁾ Bedoeld wordt de Eidgenössische Bankenkommission, die bij art 23 der nieuwe Bankwet is ingesteld en aan welke groote bevoegdheden zijn toegekend.

¹⁾ 1 Maart 1935 van kracht geworden.

- a. hun acte van oprichting, Statuten en Reglementen;
- b. hun jaarverslagen en jaarrekeningen over de laatste twee boekjaren, als het „Verband” of de „Gesellschaft” sedert ten minste 2 jaren bestaat;
- c. een staat met de namen der leden der voor de leiding der zaken, als ook voor de opperste leiding, toezicht en controle verantwoordelijke organen;
- d. een staat der „Revisoren”, die de bankcontrole moeten leiden, als ook gegevens over hun levensloop.

„Treuhandgesellschaften” moeten bovendien aantonen, dat zij opdracht hebben een of meer banken met een balans-totaal van tezamen ten minste frcs. 100.000.000.— te contro-leeren.

De „Revisionsstellen”, die van de Bankencommissie de „Anerkennung” hebben verkregen, zijn verplicht:

- a. aan de Bankencommissie iedere verandering in hun acte van oprichting, Statuten en Reglementen mede te deelen;
- b. aan de Bankencommissie van iedere personeel-verandering in de leiding en in de „Revisoren” (hierboven onder c. en d. bedoeld) op te geven. Genoemde commissie kan over de gronden van het nittreden van „Revisoren” of onbeperkt borgstaande leden (Gesellschafter) opheldering verlangen;
- c. van de controle uit te sluiten personen, die deel uitmaken van een orgaan, dat op eenigerlei wijze voor de leiding der zaken van een gecontroleerde bank verantwoordelijk is;
- d. de leiding van controles slechts aan accountants toe te vertrouwen, wier namen aan de Bankencommissie opgegeven zijn;
- e. van de toezending van het rapport aan de gecontroleerde bank aan de Bankencommissie kennis te geven.

Ook over den vorm van het Rapport van den accountant geeft de „Vollziehungsverordnung” uitvoerige voorschriften:

Uit het „Revisionsbericht” moet de algemeene vermogens-toestand der bank duidelijk blijken:

In de eerste plaats, of de in de balans vermelde verplichtingen door de aanwezige activa voldoende gedekt zijn en, bij rechtspersonen, of het kapitaal ten minste nog voor de helft aanwezig is.

Verder moet het rapport zich uitspreken over:

- a. eventuele gebreken in de inwendige organisatie der bank;
- b. de opstelling van de jaarrekening naar vorm en inhoud ⁴⁾;
- c. de verhouding tusschen de eigen middelen en het totaal der verplichtingen;
- d. het opvolgen der likwiditeitsvoorschriften ⁵⁾;
- e. de stortingen in het reservefonds in overeenstemming met art. 5 der bankwet;
- f. het totaalbedrag der beleggingen en credieten in het buitenland en zijn verhouding tot het totaal der balans. Als zoodanig gelden beleggingen en credieten
 1. bij firma's met zetel in het buitenland,
 2. bij firma's met zetel in het binnenland, welker activa voor meer dan 60 % in het buitenland liggen, indien de verplichtingen 50 % van de eigen middelen te boven gaan; handel- en industrie-firma's, die uitgesproken handelszaken van Zwitserland met het buitenland of ook in het buitenland alleen drijven, blijven echter buiten beschouwing.

⁴⁾ De Verordnung geeft een uitvoerig schema aan, zoowel voor de balans als voor de Winst- en Verliesrekening, dat moet worden gevolgd.

⁵⁾ De Verordnung geeft gedetailleerde voorschriften over de eigen middelen, verdeeld in „greifbare Mittel, leicht verwertbare Aktiven und kurzfristige Verbindlichkeiten”.

Door Zwitsersche onderpanden of Zwitsersche borgen voldoende gedekte credieten blijven zoowel bij 1. als 2. buiten de rekening.

- g. de opvolging van de bepaling van art. 8 der bankwet ⁶⁾;
- h. de behandeling van renten van twijfelachtige kredieten;
- i. de opvolging van de bepalingen over de kapitaal-terugbetaling volgens art. 11 en 12 der wet ⁷⁾;
- k. het totaalbedrag der door de bank aan derden verpande of in report gegeven onderpanden en de daarop ontvangen voorschotten, alsmede de naleving van de voorschriften van art. 17 der wet ⁸⁾;
- l. de toetredingsverklaringen der leden bij coöperaties (Genossenschaften) met onbeperkte borgstelling der leden;
- m. de controle-maatregelen der bank t.o.v. de fondsen, dépôts en de naleving dier bepalingen;
- n. de opvolging van eventuele kantonale voorschriften over een wettelijk pandrecht volgens art. 16 ⁹⁾ der wet en de aanwezigheid der dekking volgens kantonaal voorschrift en controle.

Bovendien moet het rapport inlichtingen geven over de onderstaande punten, voor zoover deze naar het oordeel van de „Revisionstelle” voor den vermogenstoestand der bank van wezenlijke beteekenis zijn; de bank is verplicht op verlangen aan de „Revisionsstelle” het desbetreffende bewijsmateriaal te verschaffen:

- a. den graad der dekking van de niet door pand gedekte passiva der bank, door vrije activa, alsook een samenvattende opstelling over de verpande activa en de daarop verleende en verlangde credieten;
- b. het totaalbedrag van de gedekte credieten en deelnemingen, die ieder voor zich een vijfde en het totaalbedrag van de ongedekte credieten en deelnemingen, die ieder een tiende deel der eigen middelen te boven gaan;
- c. het totaal nominaal bedrag van de eigen aandelen in het bezit der bank, alsmede hun inkoopprijs;
- d. het totaal nominaal bedrag der beleende eigen aandelen of aandeelbewijzen der bank; hierbij behooren ook de aan derden verstrekte ongedekte credieten voor den aankoop van aandelen der bank;
- e. het totaalbedrag der credieten, waarvan de renten niet in Zwitsersche munt kunnen worden overgemaakt (transferiert);
- f. de totale boekwaarde van de fondsen en deelnemingen, die niets opbrengen of welker opbrengst niet in Zwitsersche geld kan worden overgemaakt;

⁶⁾ Art. 8 legt de banken, „die sich nicht öffentlich zur Annahme fremder Gelder empfehlen” de verplichting op, indien zij een zaak van ten minste frcs. 10.000.000.— willen afsluiten met het buitenland, of tot ten minste dat bedrag in zulk een leening willen deelnemen, daarvan vooraf aan de Nationale Bank kennis te geven.

⁷⁾ Deze artikelen geven regelen over kapitaal-terugbetaling bij Genossenschaftsbanken. Uit een speciaal accountantsrapport moet blijken, dat de vorderingen der crediteuren door het verminderde kapitaal ten volle gedekt zijn en dat de likviditeit verzekerd is.

⁸⁾ Art. 17 bepaalt, dat de bank vooraf bij afzonderlijke acte de toestemming tot verder verpanding door den in pandgever moet laten geven en het onderpand niet voor meer mag verpanden, dan zij zelve heeft te vorderen.

⁹⁾ Art. 15 van de bankwet schrijft voor: Einlagen, die in Iringen-der Wortverbindung durch den Ausdruck „Sparen” gekennzeichnet sind, dürfen nur entgegengenommen werden von Banken, die öffentlich Rechnung ablegen.

Deze spaargelden genieten, voor een spaarder tot een bedrag van frcs. 5.000.—, een „Konkursvorrecht in der dritten Klasse”. Art. 16 bepaalt dan, dat de kantons bevoegd zijn voor zulke op hun gebieden betaalde spaargelden een pandrecht tot een zelfde bedrag in het leven te roepen, dat van de voorschriften van het B.W. over „das Fahrnis-pandrecht” bevrijd is.

- g. de aan de leden van het bestuur en van het orgaan der opperste leiding, toezicht en controle persoonlijk verleende en de door hen bij de bank gewaarborgde credieten, voor zoover die credieten niet normaal zijn gedekt;
- h. het totaalbedrag der Aval- en borgtochtverplichtingen der bank (cauties).

Het staat aan de „Revisionsstelle” vrij de controle op nog andere punten, die haar van belang voorkomen, uit te strekken en daarover te rapporteren.

Indien de bank een zaakkundige controleafdeeling bezit, moet zij de rapporten van deze voor de „Revisionsstelle” ter beschikking houden, terwijl laatstgenoemde om „Doppelspurigkeiten” naar mogelijkheid te vermijden, bij de uitoefening der controle met deze stukken op gepaste wijze rekening heeft te houden.

De accountant, die het controlewerk heeft geleid, moet in zijn rapport verklaren, of hij van de bank al de bij art. 19, 2de lid ¹⁰⁾ der wet verlangde inlichtingen heeft verkregen. Het rapport moet de „rechtsverbindliche” handtekening der „Revisionsstelle”, alsmede die van den Revisor, die de controle heeft geleid, dragen, en binnen een jaar na afsluiting der jaarrekening worden uitgebracht. Indien dit laatste niet mogelijk blijkt, moet de „Revisionsstelle” daarvan aan de Bankcommissie onder opgave der redenen mededeeling doen.

Bij de banken, die als rechtspersonen zijn opgericht, mag de rekening en verantwoording eerst ter goedkeuring worden aangeboden, als de leden van het voor de opperste leiding, toezicht en controle verantwoordelijk orgaan van het accountantsrapport over het vorige jaar hebben kennisgenomen. (Dit moet blijken uit hun schriftelijke bevestiging daarvan). Werd intusschen het rapport over de zoo even afgesloten jaarrekening reeds ontvangen, dan moeten genoemde leden ook van dat stuk hebben kennisgenomen, alvorens de goedkeuring der jaarrekening mag worden voorgesteld.

Bij particuliere bankiers mag een eventuele netto winst op grond der jaarrekening eerst worden verdeeld, als alle firmanten (geschäftsführenden Personen) van het rapport over het voorgaande jaar hebben kennisgenomen.

Daar de bepaling in den aanvang van dit artikel onder a genoemd (art. 31a der wet) ons bevreemdde, wendden wij ons nogmaals tot den voorzitter van het „Verband Schweizerischer Bücherrevisoren”, ditmaal met de volgende vragen:

1. Wat beteekent het, dat de Revisionsverbande een „orgaan” moeten scheppen ter controle der (hun eigen) rapporten.
2. Hoe kunnen en mogen in zulk een orgaan de banken, die toch aan de controle onderworpen zijn, daarin vertegenwoordigd zijn?
3. Hoe is het mogelijk, dat de rapporten omtrent een bank worden voorgelegd aan een orgaan, waarin zich vertegenwoordigers van een andere bank bevinden?

Hierop ontvingen wij het volgende antwoord:

„Soweit uns bekannt sind die Revisionsverbande, die heute bestehen, für die Kontrolle der ihnen angeschlossenen Banken auf zwei verschiedene Arten organisiert:

¹⁰⁾ Art. 19 2de lid der bankwet zegt, dat de Bank verplicht is aan de „Revisionsstellen” inzage in de boeken en bescheiden te verleenen, haar de vaststelling der bezittingen en schulden moet vergemakkelijken en alle inlichtingen heeft te geven, die tot het vervullen van den controleplicht dienstig zijn,

- a. Die grössern Verbände (wie der bernische Revisionsverband der Banken und Sparkassen) haben ein eigenes Inspektorat mit dem nötigen Personal zur Vornahme der laufenden Revisionen;
- b. die kleinern Revisionsverbände übergeben die Kontrolle ihrer Banken an Einzelrevisoren oder Gesellschaften.

Alle Revisionsverbände haben jedoch einen Vorstand oder eine Geschäftsleitung, welche aus einzelnen Leitern der angeschlossenen Banken besteht. Dieses System hat sich bisher bewährt und hat zu keinen Unzukömmlichkeiten Veranlassung gegeben.

Auf dieser Grundlage scheint uns auch der Art. 31a aufgebaut zu sein. Die Kontrolle selbst wird durch absolut unabhängige, von der Bankkommission akkreditierte Instanzen besorgt. Dagegen liegt die Prüfung der Berichte dieser Kontrollinstanz einem besondern Organ ab, welches von den Revisionsverbänden selbst zu bestimmen ist. Man wird damit einen Ausschuss, oder eine Delegation des Vorstandes betrauen, in welcher nicht mehr als ein Viertel der angeschlossenen Banken vertreten sein dürfen.

Natürlich kriegen dadurch die Banken auch einen gewissen Einblick in die Tätigkeit der andern Banken und man wird daher bei der Auswahl der mit Prüfung der Revisionsberichte zu betrauenden Persönlichkeiten eine gewisse Vorsicht walten lassen müssen. Das System scheint sich aber in der zwanzigjährigen Tätigkeit des Revisionsverbandes bernischer Banken und Sparkassen, dessen Grundsätze weitgehend begleitend gewesen sind für die Vollziehungsverordnung, bewährt zu haben.

Uebrigens ist in Art. 34 l.t.c ¹¹⁾ Vorsorge gegen Missbräuche getroffen worden.

Wir geben Ihnen hier unsere Auffassung von der Sache. Sobald wir Gelegenheit haben, werden wir uns noch näher zu erkundigen suchen und behalten uns vor event. etwas später auf die Angelegenheit zurückzukommen.”

De lezer, die het artikel met aandacht las, heeft zich, denken wij, menigmaal verwonderd over bepalingen, die hem zonderling dunken moeten. Uit dezen brief kan hij zien, dat zelfs aan een autoriteit als den voorzitter van het „Verband Schweizerischer Bücherrevisoren” niet alles duidelijk is. Wij zullen niet nalaten, indien wij de ons in het vooruitzicht gestelde nadere toelichtingen ontvangen, den lezers daarvan kennis te geven.

C. VERWEY

¹¹⁾ Gedoeld wordt op de bepaling, dat de „Bankenkommission” een aan een „Revisionsstelle” verleende „Anerkennung” kan herroepen, als het blijkt, dat deze „stelle” te kort schoot in de vervulling der haar opgelegde plichten.

DE FIRMA IN HET NEDERLANDSCH BELASTING-RECHT

Reeds enkele malen — November 1933 en 1934 — hadden wij in dit blad gelegenheid eenige ondernemingsvormen onder de fiscale microscoop te bekijken. Dat daarbij tot heden de firma is achtergebleven, kan eigenlijk niet door den beugel. Wie hierbij de rechtspraak simultaan voor oogen krijgt, hij alleen heeft het noodige materiaal om in voorkomende gevallen zijn standpunt te kunnen bepalen en verdedigen. Soms toch wordt die zaak wel al te eenvoudig beoordeeld. Zoo in een overweging van de overigens buitengewoon belangwekkende en ter lezing aanbevolen uitspraak van den Raad van Beroep te Breda van 22 Juli 1933, B. 5759: een firma is niet anders dan een samen-